

PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 12 Mehefin 2025

YN BRESENNOL: Y Cynghorydd Dylan Rees (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Gwilym O Jones (Is-gadeirydd)

Y Cynghorwyr Non Dafydd, Douglas M Fowle, John Ifan Jones, Eurn Morris, Pip O'Neill, Derek Owen, Dylan Rees, Sonia Williams a Liz Wood

Aelodau Portffolio

Y Cynghorydd Gary Pritchard - Arweinydd y Cyngor ac Aelod Portffolio Datblygu Economaidd
Y Cynghorydd Dafydd Roberts - Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg;

WRTH LAW: Prif Weithredwr,
Dirprwy Brif Weithredwr
Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc,
Pennaeth Proffesiwn (Adnoddau Dynol) a Thrawsnewid (ar gyfer eitem 3),
Rheolwr y Sector Cynradd - Addysg (ar gyfer eitem 4),
Rheolwr Polisi a'r Gymraeg (ar gyfer eitem 3),
Prif Reolwr Datblygu Economaidd (THJ) (ar gyfer eitem 5),
Rheolwr Rhaglen (EM) (ar gyfer eitem 5)
Rheolwr Sgriwtini (AD)
Swyddog Sgriwtini (EA),
Swyddog Pwyllgorau (MEH),
Cynorthwyydd Gwasanaethau Democratiaeth (CH) (gweddarlledu)

YMDDIHEURIADAU: Y Cynghorydd Ken Taylor;
Mr John Tierney (Yr Eglwys Gatholig Rufeinig)

Y Cynghorydd Robin Williams - Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid a Gwasanaethau Tai

Pennaeth Gwasanaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd
Pennaeth Democratiaeth,

HEFYD YN BRESENNOL: Aelodau Portffolio

Y Cynghorydd Neville Evans - Aelod Portffolio Hamdden, Twristiaeth a Morwrol;
Y Cynghorydd Alun Roberts - Aelod Portffolio Gwasanaethau Oedolion a Diogelwch Cymunedol.

Croesawodd y Cadeirydd y Cynghorwyr Douglas M Fowlie a Liz Wood i'w cyfarfod cyntaf o'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio.

Dymunodd y Cadeirydd yn dda i'r Cynghorydd Jeff Evans, cyn Aelod o'r Pwyllgor hwn, sydd wedi cael ei ethol yn Gadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol.

Fe wnaeth y Cadeirydd hefyd longyfarch Mrs Mared Lewis, gwraig y Cynghorydd Dafydd Roberts ar gael ei derbyn i'r Orsedd.

1 DATGAN BUDDIANT

Ni dderbyniwyd yr un datganiad o fuddiant.

2 COFNODION

Cadarnhawyd bod cofnodion y cyfarfodydd canlynol yn gofnod cywir:-

- Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 9 Ebrill 2025;
- Cofnodion y cyfarfod i Ethol Cadeirydd ac Is-gadeirydd a gynhaliwyd ar 20 Mai, 2025.

Materion yn codi o gofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 12 Chwefror, 2025 - Eitem 4 - Adolygu'r Polisi Iaith Gymraeg

Gweithred: Anfon llythyr at Lywodraeth Cymru i ofyn am ddeddfwriaeth newydd i warchod enwau lleoedd Cymraeg hanesyddol, a phwysleisio'r angen am ddeddfwriaeth o'r fath.

Dywedodd y Cadeirydd bod ymateb wedi'i dderbyn gan yr Aelod Cabinet gyda chyfrifoldeb dros y Gymraeg yn cymeradwyo'r camau a gymerwyd gan yr Awdurdod drwy'r Polisi Iaith Gymraeg. Mae ymrwymiad gan Lywodraeth Cymru a chyrrff cyhoeddus eraill i sicrhau bod enwau lleoedd hanesyddol Cymraeg yn cael eu gwarchod.

3 ADRODDIAD BLYNYDDOL AR YR IAITH GYMRAEG - 2024 I 2025

Cyflwynwyd yr Adroddiad Blynyddol ar yr Iaith Gymraeg er mwyn i'r Pwyllgor ei ystyried a chyflwyno sylwadau i'r Aelod Portffolio cyn iddo gael ei gymeradwyo ganddo dan bwerau dirprwyedig a'i gyhoeddi.

Dywedodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Addysg a'r Gymraeg bod rhaid i'r Cyngor baratoi Adroddiad Blynyddol ar ei gydymffurfiaeth â'r Safonau yn unol â Rheoliadau Safonau'r Gymraeg 2015. Dywedodd bod mwy o staff wedi derbyn hyfforddiant iaith Gymraeg yn ystod y flwyddyn a bod y Cyngor wedi derbyn cefnogaeth gan y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol.

Trafododd y Pwyllgor y pwyntiau canlynol:-

- Cyfeiriwyd at y ffaith ei bod hi'n galonogol bod cynnydd o 200% yn nifer y Swyddogion ac Aelodau etholedig sydd wedi derbyn hyfforddiant i wella eu sgiliau iaith Gymraeg. Yn ddiweddar cafodd sesiwn ymwybyddiaeth newydd ar gyfer dysgwyr a siaradwyr hyfedr ei beilota gan iaith Cyf. Nodwyd y byddai'n ddefnyddiol cael adborth yn dilyn y sesiynau hyn a holwyd a fyddai sesiynau pellach ar gael maes o law. Nodwyd hefyd y dylid gwahodd Aelodau Etholedig i'r sesiynau hyn i ddathlu ymdrechion dysgwyr. Mewn ymateb dywedodd y Rheolwr Polisi a'r Gymraeg bod yr adborth yn dilyn y Sesiwn Hyfforddiant hwn wedi bod yn galonogol a bod y rheiny a fynychodd wedi gwerthfawrogi'r cyfle. Nododd bod Tîm Hyfforddi'r Adran Adnoddau Dynol yn ystyried cynnal sesiwn tebyg yn y dyfodol. Mae'r sesiynau i ddathlu ymdrechion dysgwyr yn rhoi cyfle i gefnogi dysgwyr i ymarfer a siarad Cymraeg mewn amgylchedd mwy naturiol yn hytrach na lleoliad ffurfiol. Mae'r Tiwtoriaid yn gosod tasg i'r dysgwyr megis trefnu gweithgareddau ac ymarfer eu sgiliau iaith Gymraeg. Dywedodd y Rheolwr Polisi a'r Gymraeg bod cyfle i Aelodau Etholedig a Staff fynychu sesiynau cyffredinol i wella sgiliau iaith o fewn y Cyngor.
- Holwyd i ba raddau mae'r Cyngor yn colli cyfle drwy ganolbwyntio ar recriwtio staff sydd eisoes yn medru'r Gymraeg, yn hytrach nag ystyried ymgeiswyr sydd methu siarad Cymraeg neu ddysgwyr, a allai elwa o'r hyfforddiant iaith sy'n cael ei gynnig gan y Cyngor. Holwyd hefyd ynglŷn â'r gost ariannol o ail-hysbysebu rolau am y trydydd tro am nad ydi'r gofynion iaith wedi cael eu bodloni. Mewn ymateb dywedodd yr Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg bod y Cyngor yn cynnig cyfleoedd hyfforddi i staff sy'n siaradwyr Cymraeg dihyder. Mae'r 5 maen prawf sy'n mesur y gofynion iaith ar gyfer ymgeisio am swyddi o fewn y Cyngor yn ddibynnol ar ofynion iaith a chyfrifoldebau'r swydd ynghyd â'r angen i ymateb i ymholiadau gan y cyhoedd yn eu hiaith ddewisol. Dywedodd y Pennaeth Proffesiwn (Adnoddau Dynol) a Thrawsnewid nad oes costau ychwanegol yn gysylltiedig ag ail-hysbysebu swyddi o fewn yr Awdurdod gan fod swyddi'n cael eu hysbysebu ar wefan y Cyngor.
- Holwyd sut mae'r Cyngor yn gwerthuso'r gofynion iaith ar gyfer swyddi a p'un a yw'r cymhwyster TGAU Cymraeg yn cael ei fesur. Mewn ymateb dywedodd y Rheolwr Polisi a'r Gymraeg bod y lefel iaith yn cael ei asesu ar gyfer y rôl yn seiliedig ar y dyletswyddau. Mae'r polisi recriwtio'n nodi'r disgwyliadau'n glir ar gyfer pob rôl ac mae'n rhaid i'r ymgeisydd ddisgrifio ei sgiliau iaith Gymraeg ar y ffurflen gais. Caiff gallu ieithyddol ei asesu yn ystod y broses gyfweld.
- Cyfeiriwyd at y 'data recriwtio' yn yr adroddiad sy'n nodi'r swyddi newydd a swyddi gwag a hysbysebwyd yn ystod y flwyddyn yn ôl gofynion iaith. Holwyd a yw'r 'data recriwtio' yn seiliedig ar hunanasesiad gan staff o'u gallu ieithyddol gan nad yw'n ofynnol cael cymhwyster TGAU ar gyfer swyddi o fewn y Cyngor. Mewn ymateb eglurodd y Prif Weithredwr bod rhaid i ymgeiswyr ddarparu copi o'u tystysgrifau TGAU cyn cael cyfweiliad i ddangos eu bod yn gymwys. Mae'r broses gyfweld yn cadarnhau sgiliau iaith ymgeiswyr yn y Gymraeg a'r Saesneg ynghyd ag unrhyw gymwysterau eraill ar gyfer rolau unigol y fewn y Cyngor. Cyfeiriwyd hefyd at y ffaith bod y 'data recriwtio' yn dangos na chafodd unrhyw swyddi eu hysbysebu lle nad oedd angen unrhyw sgiliau iaith Gymraeg. Holwyd pe byddai modd hysbysebu swyddi fel swyddi Cymraeg hanfodol i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg ar yr Ynys. Dywedodd y Rheolwr Polisi a'r Gymraeg bod modd i reolwyr nodi'r gofynion iaith Gymraeg wrth hysbysebu swyddi o fewn y Cyngor. Aeth ymlaen i ddweud bod y Cyngor

yn cynnig hyfforddiant a chefnogaeth i staff o bob gallu, fodd bynnag, mae hynny'n ddibynnol ar y rôl.

- Holwyd i ba raddau mae'r polisi iaith Gymraeg yn berthnasol i ddefnydd mewnol ymysg staff. Dywedodd y Prif weithredwr mai'r ymrwymiad personol yw'r peth pwysicaf wrth ddysgu'r Gymraeg. Mae dysgu Cymraeg yn cael ei weld fel rhywbeth cadarnhaol o fewn y Cyngor ac o'r herwydd mae mwy o staff yn dewis cymryd rhan yn y cyrsiau hyfforddi sy'n cael eu darparu gan y Cyngor. Holwyd hefyd ynglŷn â'r disgwyliadau ar staff i ymateb i e-byst a gohebiaeth yn iaith ddewisol yr unigolyn. Dywedodd y Rheolwr Polisi a'r Gymraeg bod y Polisi iaith Gymraeg yn cyfeirio ar weinyddiaeth fewnol y Cyngor a'i fod yn berthnasol i bob aelod o'r staff ac y dylid ymateb i ohebiaeth fewnol yn iaith ddewisol yr unigolyn.
- Holwyd i ba raddau y gellid cynnwys gwybodaeth fanylach yn yr adroddiad er mwyn cymharu lefelau sgiliau o'r naill flwyddyn i'r llall ynghyd â sgiliau iaith Gymraeg pob adran. Dywedodd y Prif Weithredwr bod y Cyngor yn gwneud pob ymdrech i gynnwys cymariaethau ychwanegol o un flwyddyn i'r llall o ran sgiliau Cymraeg ei staff gan ei fod yn dymuno bod yn Awdurdod sy'n cael ei lywio gan ddata ac mae dashfwrdd wedi cael ei greu i fonitro patrymau a thueddiadau.
- Cyfeiriwyd at y ffaith bod yr Adroddiad Blynyddol yn nodi bod 3% o staff y Cyngor heb unrhyw sgiliau iaith Gymraeg. Holwyd p'un a yw'r rhain yn weithwyr newydd a oedd heb gael cyfle i fynychu cyrsiau iaith eto neu a oedd wedi dewis peidio cymryd mantais ar y cyrsiau iaith sy'n cael eu cynnig gan y Cyngor. Mewn ymateb dywedodd y Rheolwr Polisi a'r Gymraeg bod % y staff sydd wedi nodi nad oes ganddynt unrhyw sgiliau iaith Gymraeg yn seiliedig ar hunanasesiad a bod gan y rhan fwyaf o'r staff sgiliau iaith Gymraeg sylfaenol. Aeth ymlaen i ddweud y bydd y gwaith sy'n cael ei gwblhau gan y Tîm Hyfforddi i gael gwell trosolwg o sgiliau iaith Gymraeg a chynnydd y staff yn darparu dadansoddiad mwy cynhwysfawr mewn adroddiadau blynyddol yn y dyfodol.
- Holwyd a yw'r arfer dda gan y Cyngor o ran hyrwyddo'r Gymraeg yn cael ei rannu â chyrff eraill a sefydliadau trydydd sector. Mewn ymateb dywedodd y Rheolwr Polisi a'r Gymraeg bod Grŵp Prosiect wedi cael ei sefydlu gan Gomisiynydd y Gymraeg sy'n cydnabod sefydliadau a all gefnogi, rhannu a hyrwyddo'r Gymraeg gyda sefydliadau eraill.
- Holwyd pam nad yw'r gwasanaeth cyfieithu dogfennau ar gael i Aelodau Etholedig. Mewn ymateb dywedodd y Prif Weithredwr nad oes gan dîm cyfieithu'r Gwasanaethau Democritaidd gapasiti i dderbyn llwyth gwaith ychwanegol gan fod galw mawr am wasanaeth cyfieithu tesun a chyfieithu ar y pryd o fewn y Cyngor. Nododd y gallai'r datblygiadau ym maes Deallusrwydd Artiffisial fod yn arf yn y dyfodol. Roedd aelodau'r Pwyllgor yn dymuno diolch i'r Tîm Cyfieithu am ddarparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o safon uchel yn ystod cyfarfodydd a gwasanaeth cyfieithu dogfennau i Bwyllgorau'r Cyngor.
- Holwyd i ba raddau mae'r gofynion iaith Gymraeg yn ystod y broses recriwtio yn effeithio ar safon yr ymgeiswyr. Mewn ymateb dywedodd yr Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg ei fod o'r farn bod yr Awdurdod yn llwyddo i ddenu unigolion i ymgeisio am swyddi gyda'r Cyngor oherwydd eu bod yn gallu gweithio mewn amgylchedd Gymraeg a chael cyfle i wella eu sgiliau iaith Cymraeg drwy fanteisio ar gyfleoedd hyfforddi.
- Cyfeiriwyd at yr adroddiad a'r ystyriaeth a roddir i'r Gymraeg yn y Cynllun Strategol Caffael. Holwyd a yw'r flaenoriaeth a roddir i'r Gymraeg yn y

Strategaeth Caffael yn wendid. Mewn ymateb dywedodd y Rheolwr Polisi a'r Gymraeg bod disgwyliad i gefnogi darparwyr lleol gan eu bod yn deall y cyddestun ieithyddol lleol ac yn gallu darparu gwasanaethau dwyieithog.

PENDERFYNWYD :-

- **Derbyn yr Adroddiad Blynyddol ar yr Iaith Gymraeg - 2024 i 2025**
- **Nodi ei gynnwys ac anfon sylwadau'r Pwyllgor Sgriwtini at yr Aelod Portffolio cyn iddo gael ei gymeradwyo ganddo dan bwerau dirprwyedig a'i gyhoeddi.**

4 CYNLLUN STRATEGOL Y GYMRAEG MEWN ADDYSG: 2024/2025 - MESUR CYNNYDD

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc i'r Pwyllgor ei ystyried.

Dywedodd yr Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg mai pwrpas yr adroddiad yw darparu diweddariad blynyddol ar y cynnydd yn gysylltiedig â Chynllun Strategol y Gymraeg Mewn Addysg. Nododd bod Cynllun Strategol y Gymraeg Mewn Addysg yn mesur effeithlonrwydd y Cynllun o ran cwrdd â'r 7 Deilliant. Mae'r adroddiad ar gyfer 2024/2025 yn nodi bod Deilliant 1, 2, 3, 5, a 6 yn sefydlog ond bod Deilliant 4 a 7 wedi dirywio.

Trafododd y Pwyllgor y pwyntiau canlynol:-

- Cyfeiriwyd at Ddeilliant 4 sy'n nodi bod gostyngiad wedi bod yng nghanran y disgyblion sy'n astudio'r cymhwyster TGAU Cymraeg iaith gyntaf a bod mwy'n cofrestru ar y cwrs ail iaith. Cyfeiriwyd hefyd at Ddeilliant 7 sy'n nodi bod dirywiad wedi bod yn nifer yr athrawon Cymraeg ac athrawon a all ddysgu pynciau eraill drwy gyfrwng y Gymraeg. Holwyd a oes rheswm dros y tueddiadau hyn. Mewn ymateb dywedodd yr Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg mai'r ffocws yw helpu disgyblion i gyrraedd eu potensial. Nododd bod y cwrs TGAU iaith gyntaf ac ail iaith ar gael i ddisgyblion ar hyn o bryd. Fodd bynnag, bydd newidiadau'n cael eu cyflwyno yn ystod y ddwy flynedd nesaf a bydd yr arholiadau iaith a Llenyddiaeth yn cael eu cyfuno i greu un cymhwyster TGAU ar gyfer disgyblion mewn ysgolion Cymraeg a dwyieithog. Bydd y cwrs TGAU ail iaith yn cael ei ddileu a bydd cwrs TGAU newydd yn cael ei greu ar gyfer dysgwyr mewn ysgolion Saesneg. Aeth ymlaen i ddweud bod recriwtio staff dysgu yn her genedlaethol a bod camau penodol wedi cael eu cymryd i weithio'n agos â Phrifysgol Bangor i amlygu'r cyfleoedd posib yn y sector addysg. Dywedodd yr Uwch Reolwr Addysg Gynradd bod cyfarfodydd strategol rheolaidd yn cael eu cynnal gyda swyddogion recriwtio o Brifysgol Bangor a chynrychiolydd o'r Ysgol Addysg a'r Ysgol Seicoleg. Mae gwaith ar y cyd yn digwydd gyda CaBan, sef partneriaeth rhwng ysgolion a Phrifysgol Bangor.
- Holwyd pa gefnogaeth ychwanegol fydd ar gael i Ysgol Uwchradd Caergybi i'w helpu i gyrraedd y targed uchelgeisiol o ddod yn Ysgol Categori 3 erbyn mis Medi 2029. Mewn ymateb dywedodd yr Uwch Reolwr Addysg Gynradd bod y Gwasanaeth Dysgu'n rhan ganolog o'r gwaith i ddarparu cymorth ehangach i

Ysgol Uwchradd Caergybi. Sefydlwyd Grŵp Prosiect WESP ym mis Mai 2024, sy'n canolbwyntio'n benodol ar sefydlu dosbarth blwyddyn 7 Categori 3, canolfan iaith sydd hefyd yn cefnogi dysgu'r Dyniaethau drwy gyfrwng y Gymraeg a rhaglen benodol i gefnogi'r staff dysgu. Dywedodd Cadeirydd y Panel Sgriwtini Addysg bod y Panel Sgriwtini Addysg wedi ymweld ag Ysgol Uwchradd Caergybi yn ddiweddar a'u bod wedi gweld pa mor barod yw'r ysgol i hyrwyddo'r Gymraeg. Roedd siaradwyr Cymraeg hyderus ym mlwyddyn 7 a'r gobaith yw y bydd hynny'n parhau ym Mlwyddyn 8.

- Cyfeiriwyd at y ffaith bod 3 ysgol yn nalgylch Caergybi wedi gofyn am gymorth ychwanegol yn gysylltiedig â'r Gymraeg. Holwyd ynglŷn â'r meini prawf ar gyfer ysgolion eraill ar yr ynys o ran cael cymorth ychwanegol gyda'r Gymraeg gan fod nifer o ddisgyblion yn dod o aelwydydd Saesneg. Mewn ymateb dywedodd yr Uwch Reolwr Addysg Gynradd bod y Gwasanaeth Dysgu'n gweithio'n agos gydag ysgolion i lunio blaenoriaethau blynyddol. Mae'r Gwasanaeth Dysgu'n sicrhau bod darpariaeth briodol ar waith i gefnogi ysgolion unigol. Mae gwaith ar y gweill gyda Swyddog Siarter Iaith Gwynedd a Môn i fynd i'r afael â blaenoriaethau ysgolion unigol.
- Cyfeiriwyd at y ffaith ei bod hi'n ymddangos bod llai o Gymraeg yn cael ei siarad yn Ysgol Uwchradd Caergybi ar ôl blwyddyn 8. Holwyd sut y gallai'r Gwasanaeth Dysgu fynd i'r afael â'r tueddiadau hyn. Mewn ymateb dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc ei bod hi'n hanfodol bwysig rhoi cyfle i bobl ifanc siarad Cymraeg y tu allan i'r ysgol. Dywedodd yr Uwch Reolwr Addysg Gynradd bod aelod staff o'r Ganolfan Iaith yn gweithio yn yr ysgol ac yn dysgu'r Dyniaethau er mwyn cynyddu'r capasiti dysgu yn yr ysgol. Codwyd cwestiynau pellach ynglŷn ag ystyried darparu cymorth gyda'r Gymraeg mewn dalgylchoedd eraill yn ogystal gan y gallai'r Gymraeg ddirywio yn yr ardaloedd hyn hefyd. Mewn ymateb dywedodd yr Uwch Reolwr Addysg Gynradd bod modd i aelod o'r Ganolfan Iaith ymweld ag unrhyw ysgol sydd angen cymorth. Nododd bod y Siarter Iaith yn cefnogi defnyddio'r Gymraeg y tu allan i'r ystafell ddosbarth ac y tu allan i'r ysgol. Yn ddiweddar derbyniodd Ysgol David Hughes Achrediad Siarter Iaith a bydd ysgolion eraill hefyd yn ceisio ennill yr achrediad hwn yn y dyfodol. Dywedodd y Dirprwy Brif Weithredwr ei bod hi'n bwysig nodi mai ysgolion unigol sy'n gyfrifol am ddatblygu'r Gymraeg a chynnig yr addysg orau bosib. Holwyd a oes problemau tebyg yn gysylltiedig â'r Gymraeg yn y 4 ysgol uwchradd arall ar yr Ynys o ran trosglwyddo plant o ysgolion cynradd. Mewn ymateb dywedodd yr Uwch Reolwr Addysg Gynradd nad oes unrhyw broblemau penodol wedi cael eu codi yn ystod trafodaethau â'r 4 ysgol uwchradd arall ond y bydd y mater yn cael ei godi yn ystod fforymau strategol.
- Cyfeiriwyd at y ffaith bod y Gwasanaeth Dysgu'n defnyddio'r Grant Addysg Llywodraeth Leol dan yr is-bennawd Grant Cymraeg 2050 i gefnogi'r canolfannau iaith a'i fod yn defnyddio cyllid grant i gynyddu'r ddarpariaeth i ymgysylltu ag ysgolion uwchradd. Holwyd ynglŷn â'r risgiau cysylltiedig pe byddai unrhyw newid i'r grant ar ôl 2025. Mewn ymateb dywedodd yr Uwch Reolwr Addysg Gynradd bod y Grant Addysg Llywodraeth Leol yn grant blynyddol ac y byddai'n fanteisiol pe byddai'n darparu sicrwydd am gyfnod o dair blynedd fel y gellid blaen gynllunio darpariaeth y Canolfannau Iaith.
- Holwyd ynglŷn â'r amser aros ar gyfer anfon disgyblion i'r Canolfannau Iaith a'r gost yn gysylltiedig â chludo disgyblion i'r canolfannau hyn. Mewn ymateb dywedodd yr Uwch Reolwr Addysg Gynradd bod 40 disgybl ar y rhestr aros yn

barhaus a bod 96 disgybl yn mynychu'r Canolfannau Iaith yn flynyddol. Nododd bod y Ganolfan Iaith ar gael i blant sy'n symud i fyw i'r Ynys. Mae staff y Canolfannau Iaith yn mynd i'r ysgol cyn ac ar ôl i'r plentyn fynychu'r Ganolfan Iaith. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc bod danfon disgyblion i'r Ganolfan Iaith yn gostus a bod yr adran yn ceisio ymestyn y ddarpariaeth i leihau costau teithio.

- Nodwyd y dylai staff dysgu fod yn ymwybodol o'r Sesiynau Ymwybyddiaeth iaith i'w galluogi i ddysgu am hanes yr iaith a diwylliant Cymru. Dywedodd yr Uwch Reolwr Addysg Gynradd ei fod yn ddiolchgar o gefnogaeth y Fforwm Iaith ac y gellid gwella'r sesiynau ymwybyddiaeth i staff dysgu.
- Cyfeiriwyd at y ffaith bod yr adroddiad yn amlgu risg i gapasiti ysgolion o ran parhau i drochi ac integreiddio disgyblion sy'n newydd i'r Gymraeg yn effeithiol yn y prif lif. Holwyd a oes data ar gael i ddeall y sefyllfa'n well. Dywedodd yr Uwch Reolwr Addysg Gynradd bod 40 disgybl yn aros i fynd i'r Ganolfan Iaith. Mae staff y Canolfannau Iaith wedi bod yn cefnogi pob ysgol yn ystod y tymor hwn.

PENDERFYNWYD nodi'r diweddariad ar Gynllun Strategol y Gymraeg Mewn Addysg Ynys Môn: data 2024/2025

GWEITHRED: Gwneud cais i Lywodraeth Cymru ystyried darparu'r Grant Addysg Llywodraeth Leol am gyfnod o dair blynedd fel y gallir blaen gynllunio darpariaeth y Canolfannau Iaith.

5 CYLLID LLYWODRAETH Y DU (RHAGLEN FFYNIANT BRO YNYS MÔN) - MESUR CYNNYDD

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd i'r Pwyllgor ei ystyried.

Adroddodd Arweinydd y Cyngor a'r Aelod Portffolio Datblygu Economaidd mai hwn yw'r pumed diweddariad i'r Pwyllgor a'i fod yn amlinellu'r cynnydd o ran cyflawni'r Rhaglen ar gyfer Trawsnewid Caergybi gyda chyllid Llywodraeth y DU.

Trafododd y Pwyllgor y pwyntiau canlynol:-

- Holwyd ynglyn â'r swyddi a grëwyd gan y rhaglen. Dywedodd Arweinydd y Cyngor a'r Aelod Portffolio Datblygu Economaidd bod 52 swydd lawn amser wedi cael ei chytuno fel rhan o'r rhaglen gyda Llywodraeth y DU ac y bydd nifer y swyddi a grëwyd yn dod yn amlwg pan fydd y cynllun yn cael ei gwblhau ym mis Mawrth 2026. Nododd bod y contractwyr a benodwyd i gwblhau'r gwaith wedi cyflogi gweithwyr ychwanegol. Dywedodd y Rheolwr Rhaglen bod 12 swydd lawn amser wedi cael ei chreu fel rhan o'r Rhaglen.
- Holwyd ynglyn â'r costau cynyddol, effaith hynny ar ddeilliannau, p'un a yw'r deilliannau'n dal i fod yn gyraeddadwy a p'un a yw'r risg hwn wedi cael ei godi'n ffurfiol gyda Llywodraeth y DU. Mewn ymateb dywedodd Arweinydd y Cyngor a'r Aelod Portffolio Datblygu Economaidd bod y risg yn gysylltiedig â chostau cynyddol yn sgil chwyddiant yn effeithio ar bris deunyddiau a bod hynny wedi'i nodi fel risg gan y Bwrdd Rhaglen ar ddechrau'r broses. Nododd bod

trafodaethau'n mynd rhagddynt gyda phartneriaid cyflawni a bod rhai elfennau yn gysylltiedig â'r prosiect wedi cael eu dileu oherwydd costau.

- Holwyd p'un a oedd busnesau'n barod i feddiannu'r unedau sydd wedi cael eu hadeiladu fel rhan o'r rhaglen a ariannwyd gyda chyllid Llywodraeth y DU. Mewn ymateb dywedodd y Rheolwr Rhaglen bod busnesau wedi ymgeisio drwy broses agored ac y bydd cyfweiliadau'n cael eu cynnal gyda'r busnesau sydd wedi dangos diddordeb. Bydd y busnesau llwyddiannus yn cael prydlesu'r unedau am flwyddyn yn fwy na thebyg. Holwyd p'un a yw blwyddyn o brydles yn ddigonol a p'un a fydd yn rhaid i'r busnesau ail-dendro am yr unedau a p'un a yw'r brydles tymor byr wedi effeithio ar nifer y busnesau a ymgeisiodd. Mewn ymateb dywedodd y Rheolwr Rhaglen y bydd y busnesau llwyddiannus yn cael eu monitro yn ystod y flwyddyn ac yna'n cael cynnig ymestyn y brydles. Nododd nad oedd y cynnig o flwyddyn o brydles wedi effeithio ar y diddordeb yn yr unedau hyn a bod nifer o fusnesau wedi dangos diddordeb.
- Holwyd pa sicrwydd y gellir ei roi na fydd costau'n effeithio ar ansawdd y ddarpariaeth, a p'un a oes digon o adnoddau ariannol i reoli'r cynnydd mewn costau. Mewn ymateb dywedodd Arweinydd y Cyngor a'r Aelod Portffolio Datblygu Economaidd ei fod yn Aelod o'r Bwrdd Rhaglen a bod y Bwrdd yn sicrhau bod ansawdd y gwaith yn diwallu gofynion y Rhaglen a ariennir gan Lywodraeth y DU.
- Holwyd p'un a yw'r tân diweddar yn Eglwys Cybi Sant yn peri risg ariannol a p'un a fydd yn effeithio ar amserlen y prosiect. Mewn Ymateb dywedodd y Rheolwr Rhaglen nad yw'r tân diweddar wedi effeithio ar Eglwys Cybi Sant ond bod rhywfaint o ddifrod i'r Wal Rufeinig, ond ni fydd hyn yn effeithio ar y cyllid ar gyfer y prosiect.
- Holwyd p'un a oes bwriad i gynnal rhagor o ddigwyddiadau ymgysylltu cyhoeddus yn y dyfodol. Mewn ymateb dywedodd y Rheolwr Rhaglen y bydd digwyddiad ymgysylltu cyhoeddus yn cael ei gynnal tuag at ddiwedd y flwyddyn i adrodd ar y gwaith yn gysylltiedig â'r prosiectau.
- Holwyd i ba raddau mae Esgobaeth Bangor wedi cyfrannu at y gwaith yn Eglwys Cybi Sant a p'un a fyddant yn parhau i gyfrannu at y costau cynnal a chadw yn y dyfodol. Mewn ymateb dywedodd Arweinydd y Cyngor a'r Aelod Portffolio Datblygu Economaidd bod Esgobaeth Bangor yn bartner ac wedi cyfrannu 22% o'r gost. Yn sgil y cynnydd mewn costau mae eu cyfraniad wedi cynyddu i 24% yn ddiweddar. Bydd Esgobaeth Bangor yn cyfrannu at y costau cynnal a chadw yn y dyfodol. Dywedodd y Cadeirydd ei fod wedi holi yn ystod Sesiwn Briffio yn ddiweddar fel rhan o'r Rhaglen a Ariennir gan Lywodraeth y DU p'un a yw'r Swyddogion yn fodlon bod gan yr Eglwys yng Nghymru'r llywodraethiant gofynnol gan fod adroddiadau o ddiffyg llywodraethiant o fewn yr Eglwys yng Nghymru yn y wasg yn ddiweddar. Mewn ymateb dywedodd y Rheolwr Rhaglen bod yr heriau a wynebier gan Esgobaeth Bangor wedi cael eu hystyried. Nododd bod gan yr Esgobaeth Dîm Rheoli fel rhan o'r prosiect ar gyfer Eglwys Cybi Sant a bod nifer o'r materion a godwyd wedi cael eu datrys.

PENDERFYNWYD:-

- Nodi'r cynnydd o ran darparu'r Rhaglen a ariennir gan Lywodraeth y DU ar gyfer Caergybi.
- Nodi bod y Rhaglen a ariennir gan Lywodraeth y DU ar gyfer Caergybi yn cael ei gweithredu yn unol â chanllawiau Llywodraeth y DU;

- Cydnabod rôl barhaus y Cyngor o ran cefnogi Partneriaid Darparu'r Rhaglen.

6 BLAEN RAGLEN WAITH Y PWYLLGOR AR GYFER 2025/2026

Cyflwynwyd, i'r Pwyllgor ei ystyried, adroddiad y Rheolwr Sgriwtini a oedd yn manylu ar Flaen Raglen Waith y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio ar gyfer 2025/2026.

PENDERFYNWYD cytuno'r fersiwn gyfredol o'r Flaen Raglen Waith ar gyfer 2025/26.

Daeth y cyfarfod i ben am 3.35 pm

**Y CYNGHORYDD DYLAN REES
CADEIRYDD**